

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Réti Sándor*
Cím: *Apró színpaltok az éjszakai lokálokból.*
Forrás: *Magyar Gírlap*

Bp.

(Hely)

1929. XII. 25.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Osztályozás

Tárgy

491

Hely

Idő

"1929"

Személy

Apró színpaltok az éjszakai lokálokból... Ujságíró-razzia az éjszakai Budapesten

Kesernyész pezsgő a divat és a Stefánit út felett a régi mulatók hajnalok rézsaszíne szürkére fakult:

Prugmayer úr, az első pesti orfeumos, odaát a másvilágon, a szürke Ferenc-József gomblyukából elmaradhatatlan kaméliával érkező *Herzmann* bácsitól tudta meg, hogy idelent Pesten *tizenhétfele adó* kell fizetni a piros vignettás *Veuve-Cliquot* karsó palackja után és szomorúan csóválta a fejét.

Messziről minden milyen másnak látszik. Még egészen közlelől is, mert hiszen a frakk vagy szmoking kifogástalan az urakon és vakítóan fehér a plasztiron. Az estélyi ruhák a hölgyeken ügyes *Patou* vagy *Poiré*t kopírozások. A gyöngyök és ékszerek csodálatosak és tökéletesek, nagyon-nagyon közlelől kell megnézni mindent és csak akkor látja az ember, hogy mind — hamis.

Hamis a gyűrű, hamis a gyöngyosor, hamis a diadém, még a kemény plasztironos frakk-
ing is óeska hetét-hamisítvány.

Hamis minden, mint a jókedv az emberek arcán, ahogy a parketten táncolnak, ahogy a mulatók páholyában ülnek, ahogy a whiskyt rendelik és ahogy fizetnek.

A szeparékban a bácskai nábob *Lazarovits* helyén Herr *Röck* ül Drezdából Gummiügynök. Nem szórakozik hanem üzletet köt. A mulató

ban drágán vásárolják a gumi-babát, a gumiorozslánt, a gumi zsiráfot.

A „*Karola Ceciliák*” arcára ráfagyott a mosoly. Belül olyan szomorúak, úgy dideregnek. Isszák a fanyar-keserű pezsgőt és húsleves szeretnének. Finom, meleg, sárga húsleves. Nemrégén egy kis „*Karola Cecilia*” összeesett az egyik mulató öltözőjében. Nem volt feltűnés, szép esendesen intézték el a dolgot, a hátsó bejáratához álltak a mentők és elvitték a kórházba. Aztán meghalt. *Nem mérgezte meg magát, nem vágta fel az ereit rossz qilette pengével. — éhen halt, mielőtt a kórházi húsleves csészéjét szájához emelhették volna. Nos, — ez a mai mulató*

*

A Rákóczi úton a transzparens szikrázva kihalja a mulató nevé

A bejáratnál a portás mosolyogva emeli kezét a sapkájához és a ruhatárban is mosolyognak az arcok. A pincér vidáman ajánlja a legjobb páholyt a parketten csupa nevető arcú ember táncol. Jazz waltzer játszik. Békebeli hangulat de csak a parketten. Éjszaka három óra, az egyik asztalnál a papa ül a fiával magyar pezsgőt iszik a papa, a fiú whiskyt. A papa

borotvált arcú, a fiúnak *Menjou-bajusza* van. A fiú hazaküldi a papáját, Hallani, amikor ezeket mondja:

— Te menj haza, én ráérek, mert holnap nem megyek előadásra.

A papa suttogó hangon kéri:

— Csak még egy kicsit.

A fiú energikusan int a főpincérnek a azt mondja: Fizetni!

A papa fizet, aztán elkészön a fiától és szomorúan indul a ruhatár felé.

A lokálban a nagy mulató helyiség mellett kis bár húzódik meg, itt az egyik páholyban öregúr alszik. Mellette egy kis táncosnő, aki a kis asztalra könyökölve ugyancsak — alszik. *Pesti életkép.*

Az öregúr fölnyitja a szemét, s odaszól a pincérnek:

— Egy pohár tejet kérek — aztán a lányhoz fordul: maga mit alszik? — s pezsgőt rendel... Egy üveg pezsgő s egy pohár tej a bár asztalánál. — *Le kellene fotografálni.*

Egy fiatalember szomorú arccal ül a jazz-band fölötti páholyban és beszél. Négy-öt kis táncosnő hallgatja. Ilyeneket mond:

— Rögtön zárás után haza kell menni, tessék rögtön lefeküdni, és már tizenegykor fölkelni. Elmenni, ki a ligetbe sétálni, aztán ebédelni.

Mert ez rettenetesen züllött élet és maguk, bizony, vélelleniül tévedtek így a mulatóba, maguknak ilyenkor aludni kéne és nem pezsgőt inni!

A tulajdonos hallgatja és kényszeredetten mosolyog hozzá. Ime: ezek a mai vendégek.

A lokálról esik szó és a tulajdonos kivieszi a monoklit a szemből.

— Az adók, — mondja — az adók megölik a jókedvet. Tessék elképzelni, hogy mulattathatunk egy várost akkor, amikor fényüzési adó, forgalmi, vígalmi és pezsgőadó, mert ilyen is van, italméresi illetekek, vagyon és jövedelmi adó!

Hirtelen elneveti magát, elégedetten dörzsöli a kezét és újra hangosan és jókedvűen felkacag, mintha egy remek viccet mesélt volna el. Mula-tós vendég köszöntötte...

Amikor a vendég elmegy tovább folytatja:

— Ez még mind semmi. Van aztán még kereseti adó, személyzeti kereseti adó, külföldi artisták adója, betegregisztrációs, illetve baleseti illetek, helyegilleték, inszégadó, diáknyomorenyhító akció-adó, rokkant adó.

— A rendőrségi illetményről nem is beszélék, s azt is minék mondjam, hogy vannak még ezen kívül pótdíjak is és pófillérek, itt volna a házbér s hogy milyen drága a villany, fűteni kell a mulatót, fizetni kell az artistákat, a pincéretket, a személyzetet és mindehhez még — mosolyogva is kell...

Valamikor milyen szép is volt s milyen vándám ez a azomorú pályal — A tulajdonos meghatottan mondja: — A fiáker, a Stefánia út... ma már megfakult az emlékü is. Csődök... kényszeregységek... kinek van kedve mulatni!

Azz elhallgat. A cigány körbejár, mert ebben mulatóban még cigány is van. *Sárközynek* hívják, öt éves kora óta muzsikálja végig a pesti mulatókat. Megszólított és ő is panaszkodik. Elmondja, hogy békében még *Lazarovits* ragasztott bankót a homlokára, ma már a pengőt nem lehet ragasztani és kinek van ma papírpénze?

Kis történetet mond el a mulatós vendégről, aki tíz zsák krumplit ígért neki. Majd megküldöm, — mondta — csak küldd el a zsákot hozzám postán. *Sárközy* elküldte a tíz zsák krumpliért a tíz zsákot. Tizennyole pengőjébe került a tíz zsák, de örült neki, hogy legalább krumplija lesz télre s azért is, mert — ime —

cs. 23. nem haltak ki még a gavallérok. Aztán várta a krumplit, de az nem jött. Aztán írt, hogy legálább a zsákokat küldje vissza a gavallér, mert azokat 9 pengőért még visszaveszik. A zsák sem jött vissza. Sárközy szomorú — kihaltak a gavallérok.

A nagyörút egyik bájába a kávéházból is lehet menni, de az igazí bejárat hátul van a Miksa uccában. Süppedő szőnyeg vezet be csupa elegancia, csupa kényelem. A jazz halk mint egy finom szalózenekar s mindig van valami meglepetése.

Az asztaloknál blazírtan ülnek az emberek a rágják a sós mandulát. Az egyik sarokban egy öreg mágnás egyedül francia pezsgőt iszik, szabályos időközökben töltenek neki s ő szabályos időközökben megissza. Szemben vele egy kopasz úr, majdnem kopasz feleségével. Nézik az arisztokratát. Aztán ők is átveszik a tempót. A jazz játszik s most egyszerre melegebb lesz a hangulat, csak az öreg kopasz úr, szemben az arisztokratával, unatkozik.

Kis zsebkönyvet vesz elő és a holnap lejáró váltók számát olvassa.

Gondjai vannak, de a feleségével le kellett mennie a bárba, mert az a sikk.

Itt nincsenek táncosnők, modern bár, ezt már kopírozzák is és egymásután nyílnak meg a családi mulatók. Egy a Dunaparton, egy a Kosuth Lajos téren. Talán ez a két bár megy a legjobban dekonjunktúrás Budapesten.

Az asztaloknál polgári családok ülnek, papa, mama és a gyerekek, a gyerekek bárba akartak menni és a mama is. A papának már el kellett mennie Látszik rajta, hogy le szeretne feküdni. Nagyon únja a dolgot. A papa whyskit rendel, de a kislány issza ki. Minden percben az óráját nézi s a mama fülébe súgja: Gyerünk haza.

A Szerecsen uccai mulatóban szikrázva ragyognak a csillárok, ezer és ezer rejtett kis vilnyilámpa fénye verődik vissza a csiszoltszélű tükörből és harog a zene. A kis, kerek bár-asztalokon bor, vagy magyar pezsgő. Francia pezsgőt csak kevesen isznak. Feketekávé, vagy egy pohár whyskit annál többen. Az egyik páholyban egy fiatalember ül. Először magyar bort rendel. Kis táncosnővel beszélget, aztán lemennek a parkettre táncolni. Visszaülnek egy pillanatra és beszélgetnek, aztán a fiatalember feláll és kisiet a ruhatárba. Az egyik tükörből látni, hogy

a belső zsebéből borítékot húz elő, azt föl-szakítja pénzt vesz ki belőle, meg se szá-molja, hanem zsebre gyűri.

Mosolyog, amikor a páholyba visszaül, aztán pezsgőt rendel. Újra táncolnak. A pezsgőnek már lassan vége s a fiatalember idegeskedik. Újra kimegy a ruhatárba, megszámlolja a zsebébe gyűrt pénzt s fejét csóválja. Aztán újra kihúzza egy borítékot, kinyitja, kiveszi a pénzt, megszámlolja, de még mindig kevés. Most fiz borítékot vesz ki és mindet feltépi, aztán visszamegy.

Két nap múlva láttam a fiatalembert a rendőrségen. A hivatalos könyvatos úgy szólt, hogy egy sikkasztó pénzbeszedőt letartóztattak. Borítékpénzeket sikkasztott el.

A Váci úton is nyílt egy lokál. Itt verki szól a jazz helyett. Rendes parkettie van és kitűnő mixerje. Nem kötelező a frakk, de akadnak frakkos vendégek is. A lokálban pontosan öt óráig zibong az élet. Öt órakor egyszerre elnéptelenedik az első mozdonyfüttre. Fuvarosok szaladnak a stráfkocsikhoz amelyek a bár előtt várnak. Ez — a fuvarosok bárja.

Kesernyész pezsgő a divat és a Stefánia út feletti régi mulatók hajnalok rózsaszínje szürkére fakult...

Réti Sándor